

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
Rozdział pierwszy	
Ryzyko krajowe eksportera	13
1. Wprowadzenie	13
2. Źródła ryzyka w transakcjach eksportowych	16
3. Rodzaje ryzyka krajowego eksportera	16
3.1. Ryzyko związane z transformacją przedsiębiorstwa oraz możliwością jego bankructwa	16
3.1.1. Postępowanie upadłościowe i jego sens prawny	19
3.1.2. Ryzyko upadłości przedsiębiorstwa – regulacje prawne w Polsce	21
3.2. Ryzyko deficytu kwalifikacji i motywacji	23
3.3. Ryzyko odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy	24
3.4. Ryzyko personalne	26
3.5. Ryzyko rynku krajowego	27
3.6. Ryzyko związane z finansowaniem działalności	28
3.7. Ryzyko cen transferowych (<i>transfer pricing</i>)	30
3.8. Zasady ustalania wartości rynkowej usług niematerialnych	32
3.9. Ryzyko siły wyższej	33
3.10. Ryzyko związane z ustaleniem ceny	34
Rozdział drugi	
Rodzaje zagranicznego ryzyka eksportera	36
1. Pojęcie i taksonomia ryzyka zagranicznego eksportera	36
1.2. Taksonomia zagranicznego ryzyka	38
1.2.1. Różnorodność kryteriów	38
1.2.2. Systematyka według nośników ryzyka	39
1.2.3. Systematyka według kryterium czasowego	40
1.2.4. Przyczyny i możliwe skutki ryzyka zagranicznego	44
2. Ryzyko kraju – ryzyko polityczne	44
2.1. Ryzyko związane z transferem	46
2.1.1. Niewypłacalność i ryzyko kursowe	47
2.1.2. Ryzyko wprowadzenia zakazu płatniczego i ogłoszenia moratorium	48
2.1.3. Ryzyko konwersji i zakaz dokonywania transferów	48
2.2. Konsekwencje ryzyka wyłączenia i ograniczenia w dysponowaniu	49
2.3. Ocena ryzyka na podstawie ratingów	50

3. Zagraniczne ryzyko walutowe	53
3.1. Ryzyko kursu walutowego	53
3.1.1. Czynniki wpływające na ryzyko kursowe	54
3.1.2. Ryzyko przewalutowania	55
3.2. Ryzyko zmiany stopy procentowej	57
3.2.1. Ryzyko stopy procentowej powstające w momencie kalkulowania ceny	58
4. Transgraniczne ryzyko prawne	59
5. Transgraniczne ryzyko wykonania kontraktu	60
5.1. Ryzyko produkcyjne i nieodebrania towaru	61
5.2. Niewykonanie umowy z powodu zaistnienia ryzyka siły wyższej	62
5.3. Ryzyko zmiany ceny i wzrostu kosztów	62
5.4. Ryzyko kredytów zaciągniętych na realizację kontraktu eksportowego	62
5.4.1. Przyznanie kredytu jako warunek sprzedaży	62
5.4.2. Eksport towarów inwestycyjnych	63
6. Ryzyko transportowe	65
6.1. Ryzyko zwłoki w dostawie	65
6.2. Lokalne ryzyko przewozu	66
6.3. Ryzyko utraty towaru	66
6.4. Ryzyko pogorszenia jakości towaru	66
Rozdział trzeci	
Metody i sposoby zarządzania ryzykiem	67
1. Określenie procesu zarządzania ryzykiem	67
1.1. Identyfikacja i analiza ryzyka	68
1.2. Formułowanie wariantów	69
2. Eliminowanie i ograniczanie przyczyn ryzyka	70
2.1. Zwiększenie zasobu informacji	70
2.1.1. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji	70
2.1.2. Opracowywanie prognoz	71
2.2. Skutki asymetrii informacji	71
2.3. Parametry określające wielkość firmy	73
2.4. Informacje potwierdzające wykonanie kontraktu	74
3. Przeciwdziałanie ryzyku	75
3.1. Ponoszenie ryzyka oraz własne pokrycie ryzyka	75
3.1.1. Wkalkulowanie ryzyka w cenę	75
3.1.2. Zapobieganie ryzyku przez tworzenie rezerwy	76
3.2. Przeniesienie ryzyka	78
3.2.1. Przeniesienie ryzyka poprzez umowy	78
3.2.2. Przeniesienie ryzyka przez ubezpieczenie	78
3.3. Kompensacja ryzyka	79
4. Zarządzanie ryzykiem w małych i średnich firmach	80
Rozdział czwarty	
Zarządzanie ryzykiem krajowym eksportera	83
1. Wprowadzenie	83
2. Opanowanie ryzyka związanego z transformacją przedsiębiorstwa	83

3. Zarządzanie ryzykiem deficytu kwalifikacji i motywacji.....	84
4. Zarządzanie ryzykiem odpowiedzialności eksportera	85
5. Opcje opanowania ryzyka personalnego	86
6. Zarządzanie ryzykiem rynku.....	88
7. Zarządzanie ryzykiem finansowym przedsiębiorstwa.....	89
8. Zarządzanie ryzykiem ceny	91

Rozdział piąty

Zarządzanie ryzykiem zagranicznym.....

1. Wprowadzenie	94
2. Ryzyko polityczne, czyli ryzyko kraju	94
2.1. Eliminowanie ryzyka kraju przez akredytywę dokumentową.....	94
3. Metody zabezpieczenia się przed ryzykiem kursu walutowego	95
4. Klauzule dotyczące waluty	96
5. Zabezpieczenie za pomocą instrumentów pochodnych.....	96
6. Zarządzanie ryzykiem prawnym kontraktu	98
6.1. Kontrakt w handlu międzynarodowym	98
6.2. Rating i ocena partnera handlowego.....	99
6.3. Ograniczenie ryzyka prawnego przez prawidłowe formułowanie klauzul kontraktu.....	100
6.3.1. Klauzula arbitrażowa.....	100
6.4. Prawo własności do wyeksportowanego towaru.....	103
6.5. Ogólne warunki sprzedaży i dostawy	104
6.6. Klauzula cenowa	105
6.7. Warunki płatności za towary lub usługi	107
7. Zarządzanie ryzykiem transportowym.....	108
7.1. Wybór właściwego środka transportu	108
7.2. Ubezpieczenie transportowe	110
7.3. Korzystanie z uregulowań Incoterms 2000.....	111
8. Ryzyko siły wyższej	113

Rozdział szósty

Sposoby rozliczeń międzybankowych

1. Wprowadzenie	114
2. Rachunki NOSTRO i LORO	115
3. Forma przesyłania dyspozycji płatniczych między bankami.....	115
3.1. SWIFT.....	116
4. Liberalizacja prawa dewizowego w zakresie rozliczeń handlu zagranicznego.....	117

Rozdział siódmy

Bankowe formy rozliczeń importowych.....

1. Nieuwarunkowane i uwarunkowane formy rozliczeń	126
2. Rozliczenie transakcji importowej	127
2.1. Importowe polecenie wypłaty (przelew zagraniczny).....	127
2.1.1. Elementy zlecenia importera dla banku.....	131
2.1.2. Zasady, na jakich bank realizuje przelewy zagraniczne.....	136
2.1.3. Rozliczenie kwoty polecenia wypłaty przez bank eksportera	141

2.2. Czek bankierski	142
2.2.1. Definicja czeku i strony występujące na czeku	142
2.2.2. Forma czeku	142
2.2.3. Klauzule czekowe	143
2.2.4. Termin ważności czeku	144
2.2.5. Protest czeku	145
2.2.6. Indos	145
2.2.7. Elementy zlecenia importera dla banku	147
2.2.8. Rozliczenie kwoty czeku przez bank eksportera	150
2.3. Inkaso dokumentowe importowe	150
2.3.1. Definicja inkasa dokumentowego i strony występujące w transakcji inkasowej	150
2.3.2. Jednolite Zasady Dotyczące Inkasa	151
2.3.3. Rodzaje inkasa dokumentowego	151
2.3.4. Weksel	153
2.3.5. Zlecenie inkasowe banku eksportera	154
2.3.6. Elementy zlecenia zapłaty za inkaso obce	155
2.4. Akredytywa dokumentowa importowa	157
2.4.1. Definicja akredytywy dokumentowej i strony występujące w akredytywie dokumentowej	157
2.4.2. Jednolite Zwyczaje i Praktyka Dotycząca Akredytyw Dokumentowych	160
2.4.3. Rodzaje akredytywy dokumentowej	162
2.4.4. Elementy zlecenia importera dla banku	170
2.4.5. Zasady ogólne dotyczące akredytywy dokumentowej	186
2.4.6. Zmiany i uzupełnienia warunków akredytywy importowej	188
2.4.7. Realizacja akredytywy importowej	189
2.4.8. Zakończenie akredytywy importowej	193
Rozdział ósmy	
Bankowe formy rozliczeń eksportowych	195
1. Rozliczenie transakcji eksportowej	195
1.1. Polecenie wypłaty eksportowej	195
1.1.1. Elementy eksportowego polecenia wypłaty	195
1.1.2. Rozliczenie przekazu eksportowego	197
1.1.3. Prowizje i koszty bankowe	202
1.2. Czek bankierski	202
1.2.1. Skup czeków	203
1.2.2. Inkaso czeków	206
1.3. Inkaso dokumentowe eksportowe	209
1.3.1. Elementy zlecenia inkasowego	210
1.3.2. Warunki, na jakich bank realizuje inkaso dokumentowe	212
1.3.3. Rozliczenie zainkasowanej kwoty na rzecz eksportera	213
1.3.4. Odmowa zapłaty za inkaso dokumentowe	213

1.4. Eksportowa akredytywa dokumentowa.....	215
1.4.1. Elementy akredytywy eksportowej	216
1.4.2. Awizowanie akredytywy beneficjentowi.....	226
1.4.3. Zmiana warunków akredytywy eksportowej.....	230
1.4.4. Realizacja akredytywy eksportowej	231
1.4.5. Akredytywa przenośna.....	238
1.4.6. Akredytywa rewolwingowa, czyli odnawialna	242
1.4.7. Akredytywa z czerwoną klauzulą, czyli zaliczkowa	243
1.4.8. Zakończenie akredytywy	243
Rozdział dziewiąty	
Bankowe formy zabezpieczenia płatności w obrocie międzynarodowym.....	245
1. Wprowadzenie	245
2. Bankowe formy zabezpieczenia zapłaty za import.....	246
2.1. Gwarancja płatnicza	247
2.1.1. Gwarancja zapłaty za dostawę towarów	248
2.1.2. Gwarancja spłaty kredytu kupieckiego	249
2.1.3. Gwarancja spłaty rat leasingowych	249
2.1.4. Gwarancja wykupu weksli	249
3. Regwarancja.....	250
4. Akredytywa <i>stand-by</i>	250
4.1. Elementy zlecenia wystawienia gwarancji/regwarancji/akredytywy <i>stand-by</i>	251
4.2. Wystawienie przez bank gwarancji własnej/regwarancji	252
4.3. Zmiana warunków gwarancji własnej/regwarancji.....	254
4.4. Roszczenie z gwarancji własnej/regwarancji	254
4.5. Wygaśnięcie zobowiązania gwarancyjnego/regwarancyjnego	255
5. Poręczenie wekslowe, czyli awal	256
5.1. Elementy zlecenia importera na udzielenie poręczenia wekslowego	256
5.2. Udzielenie awalu na wekslu	257
5.3. Zapłata awalizowanego weksla.....	258
6. Bankowe formy zabezpieczenia zapłaty na rzecz eksportera	258
6.1. Gwarancja zapłaty za dostarczony towar/akredytywa <i>stand-by</i>	259
6.1.1. Awizacja gwarancji obcej/akredytywy <i>stand-by</i>	259
6.1.2. Zmiany warunków gwarancji obcej/akredytywy <i>stand-by</i>	260
6.1.3. Roszczenie z gwarancji obcej	260
6.1.4. Wygaśnięcie gwarancji/akredytywy <i>stand-by</i>	261
6.2. Poręczenie wekslowe, czyli awal obcy.....	261
7. Gwarancje kontraktowe na rzecz importera	263
7.1. Gwarancja przetargowa.....	263
7.2. Gwarancja dobrego wykonania kontraktu.....	263
7.3. Gwarancja zwrotu zaliczki	264
Rozdział dziesiąty	
Inne formy zabezpieczenia płatności eksportowych.....	265
1. Wprowadzenie	265
2. Ryzyko nierynkowe	266

2.1. Ryzyko handlowe	267
2.2. Ryzyko polityczne	268
3. Rodzaje ubezpieczeń eksportowych	270
3.1. Ubezpieczenie krótkoterminowych należności eksportowych na podstawie realizowanych obrotów	270
3.2. Ubezpieczenie krótkoterminowych należności eksportowych na podstawie salda niezapłaconych należności	271
3.3. Ubezpieczenie krótkoterminowych należności eksportowych od ryzyka nierynkowego – ryzyko kredytu	272
3.4. Ubezpieczenie kontraktów eksportowych od ryzyka nierynkowego – ryzyko produkcji	272
3.5. Ubezpieczenie kredytu dostawcy	273
Rozdział jedenasty	
Bankowe formy zabezpieczania ryzyk kontraktowych w obrocie międzynarodowym	
1. Wprowadzenie	274
2. Gwarancja przetargowa	274
3. Gwarancja dobrego wykonania kontraktu	275
4. Gwarancja zwrotu zaliczki	276
Rozdział dwunasty	
Transakcje zabezpieczające ryzyko kursowe w rozliczeniach międzynarodowych	
1. Wprowadzenie	277
2. Transakcje terminowe <i>forward</i>	279
3. Opcje walutowe	283
4. Swap walutowy	286
5. Korytarz walutowy	287
6. Ubezpieczenie strat finansowych z tytułu ryzyka kursowego	288
Załączniki	291
Bibliografia	343